2026-2027 EĞİTİM-ÖĞRETİM YILI

12. SINIF TÜRK DİLİ VE EDEBİYATI 1. DÖNEM 1. ORTAK YAZILI PROVASI

Okul adı:		**Ders:** Türk Dili ve Edebiyatı	**Tarih:**
Adı Soyadı:	**Sınıfı / Şubesi:**	**Numarası:**	**Puan:**

Nasıl puanlatılır?

1. Cevabını her şıkkın altındaki, etiketli (ör. **1a**) kutuya yaz.
2. Bitirince her sayfanın fotoğrafını çek: düz, aydınlık, sayfanın tamamı görünsün.
3. Son sayfadaki kodu okut, fotoğrafları yükle.
4. Yazın metne çevrilir; kontrol et ve puanlat.

Tablette ya da bilgisayarda doğrudan yazabilirsin: digikamp.com/ortak-yazili/12-sinif-edebiyat/prova/12-sinif-edebiyat-1-yazili

1. soru — 25 puan

Okulunuzun dergisi "Ekranın Dili" başlıklı bir sayı hazırlıyor. Dergi, iki farklı görüşü okurlarına sunmuş:

> **Görüş 1 (bir okur):** "Kısaltmalar ve emojiler dili yoksullaştırıyor. Gençler artık bir duyguyu anlatacak sözcük bulamıyor, bir yüz ifadesi gönderip geçiyor."
>
> **Görüş 2 (bir okur):** "Dil her çağda değişti. Bir zamanlar başka dillerden gelen sözcüklere de karşı çıkılmıştı. Sosyal medyanın dili de bu değişimin yeni bir halkasıdır."

Dergide örnek olarak verilen bir mesaj: *"slm nbr, yrn sınav var mı 😅 tmm tşk"*

Toplumsal değişim, teknoloji ve sosyal medyanın dili nasıl etkilediği hakkında **200-250 kelimelik** bir düşünce yazısı yazınız.

Yazınızda:

- bir başlık kullanınız ve görüşünüzü (tezinizi) giriş bölümünde açıkça belirtiniz,
- dilin tarih boyunca değişmesine yol açan sebeplerden en az birine değininiz,
- düşünceyi geliştirme yollarından **en az ikisini** (örnekleme, karşılaştırma, tanık gösterme, sayısal veriden yararlanma vb.) kullanınız,
- yukarıdaki görüşlerden en az birini tartışınız (katılıyorsanız gerekçelendiriniz, katılmıyorsanız çürütünüz).

1. soru (devam)

1

METİN 1 — MEKTUP

Fabrikanın düdüğü öttüğünde Hasan, tezgâhın başında kendi kendine konuştuğunu fark etti. Ustabaşı yanından geçerken omzuna vurdu:

— Yarın da fazla mesai var, Hasan. Gelmezsen yerine adam çok.

Hasan başını salladı, kapıdan çıkan kalabalığa karıştı. Zeytinburnu'nun çamurlu yokuşunda gecekondular birbirine yaslanmış, damlardaki tenekeler yağmurla tıngırdıyordu.

Cebindeki mektubu yine açmadı. Babası köyün imamına yazdırmıştı: "Harman bitti oğul, dönmeyecek misin?" Mektup üç haftadır cebindeydi; kâğıdın kenarları tüylenmişti.

Aklına köyün akşamları geldi. Ezanla birlikte sürüler dönerdi, çeşme başında herkes onu adıyla çağırırdı. Burada ise yokuşu her akşam çıkan yüzlerce adamdan biriydi. "Dönsem ne yüzle dönerim? Kalsam kim olurum?" diye düşündü.

Kapıyı karısı açtı. Çocuk sobanın yanında uyuyakalmıştı. Karısı Hasan'ın cebine baktı, bir şey sormadı:

— Su gene kesildi, dedi. Bidonları sabah doldurursun.

Hasan pencereye gitti. Aşağıda şehrin ışıkları yanıyordu; hiçbiri onun penceresine ulaşmıyordu. Mektubu çıkardı, katladı, yeniden cebine koydu.

Özgün metin (prova için 1960 sonrası hikâyenin köyden kente göç, gecekondu ve yabancılaşma temaları ile iç dünyaya yönelen anlatımı örnek alınarak yazıldı; herhangi bir yazara ait değildir).

2. soru

20 puan

Metin 1'i okuyunuz.

2. soru (devam)

a) Hikâyedeki **üç** çatışmayı belirleyiniz. Her çatışmanın türünü (kişi-kişi, kişi-kendisi, kişi-toplum/çevre) yazıp metinden bir kanıtla gösteriniz.

2a

b) Bir öğrenci şöyle diyor: *"Bu hikâyede çatışma yok; çünkü kimse kavga etmiyor, Hasan ustabaşına da karısına da tek söz bile karşılık vermiyor."* Bu görüşü çatışma kavramından hareketle değerlendiriniz.

2b

c) "Mektubu çıkardı, katladı, yeniden cebine koydu." cümlesinden hareketle hikâyenin sonunda iç çatışmanın nasıl bir biçim aldığını açıklayınız ve bu sonun 1960 sonrası hikâyede sık görülen açık uçlu yapıya nasıl uyduğunu belirtiniz.

2c

3. soru

20 puan

Metin 1'i okuyunuz.

a) Hikâyede anlatılan olayların ne kadarlık bir zaman diliminde geçtiğini metinden kanıtlarla belirleyiniz. Metindeki ipuçlarından yararlanarak hikâyenin hangi toplumsal olguyu yansıttığını iki ipucuyla açıklayınız.

3a

b) Hikâyede zamanın akışı genel olarak kronolojiktir; ancak bir yerde bu akış kırılır. Bu yeri bulunuz, kullanılan tekniğin adını yazınız ve tekniğin hikâyeye katkısını açıklayınız.

3b

c) Hikâyede geçen ve anılan mekânları belirleyiniz. "Aşağıda şehrin ışıkları yanıyordu; hiçbiri onun penceresine ulaşmıyordu." cümlesindeki mekân betimlemesinin Hasan'ın ruh hâli ve kente yabancılaşma teması ile ilişkisini açıklayınız.

3c

METİN 2 — YAZAR KARTI: MUSTAFA KUTLU

- Erzincan'ın Ilıç ilçesinde doğdu. Erzurum Atatürk Üniversitesinde Türk dili ve edebiyatı okudu; daha sonra İstanbul'a yerleşti ve uzun yıllar Dergâh Yayınlarının yönetiminde çalıştı.
- 1960 sonrası Türk hikâyesinin önemli adlarındandır. İlk hikâye kitabı *Ortadaki Adam* 1970'te yayımlandı. Öbür kitaplarından bazıları: *Yokuşa Akan Sular*, *Ya Tahammül Ya Sefer*, *Uzun Hikâye*.
- Hikâyelerinde sık işlediği konular: köyden ve kasabadan büyük kente göç eden insanın yaşadığı kopuş; kasaba ve mahalle hayatı; geleneksel değerlerin modern kent hayatı karşısında çözülüşü; insanın maddi kazanç ile iç huzuru arasındaki seçimi.
- Anlatımında masal, destan ve meddah hikâyesi gibi geleneksel anlatı türlerinin söyleyişinden yararlanır; anlatıcı zaman zaman okura doğrudan seslenir.

Biyografik bilgiler genel kaynaklardan derlendi; eserlerine ilişkin bilgiler prova için özetlendi (doğrudan alıntı yoktur).

4. soru — 15 puan

Metin 1'i ve Metin 2'deki yazar kartını okuyunuz. (Metin 1 prova için yazılmış özgün bir metindir; Mustafa Kutlu'ya ait değildir.)

a) Bir öğrenci Metin 1 için şöyle diyor: *"'Dönsem ne yüzle dönerim?' diye düşünen kişi aslında hikâyenin yazarıdır. Hikâyeler zaten yazarların başından geçenleri anlatır."* Bu görüşü yazar, anlatıcı ve kahraman kavramlarından hareketle değerlendiriniz.

4a

4. soru (devam)

b) Yazar kartındaki bilgilerden hareketle Mustafa Kutlu'nun hayatının ve yetiştiği çevrenin hikâyelerine nasıl yansıdığını **iki** örnekle açıklayınız.

4b

c) Başka bir öğrenci de şöyle diyor: *"Metin 1 göçü ve kentte kimliğini yitiren insanı anlatıyor; Mustafa Kutlu da bu konuları işliyor. Demek ki bu hikâyeyi Kutlu yazmış olmalı."* Bu çıkarımı değerlendiriniz.

4c

5. soru

20 puan

Metin 1'i okuyunuz.

a) "Burada ise yokuşu her akşam çıkan **yüzlerce** adamdan biriydi." ve "Dönsem ne **yüzle** dönerim?" cümlelerindeki "yüz" sözcükleri arasındaki anlam ilişkisini adlandırınız; ikinci cümledeki "ne yüzle" sözünün anlamını ve anlam türünü (gerçek/mecaz) yazınız. "Gecekondular birbirine **yaslanmış**" sözündeki "yaslanmak" fiilinin anlam türünü gerekçesiyle belirtiniz.

5a

5. soru (devam)

b) Metinde kullanılan aşağıdaki noktalama işaretlerinin işlevini yazınız:

- "Aşağıda şehrin ışıkları yanıyordu; hiçbiri onun penceresine ulaşmıyordu." cümlesindeki noktalı virgül (;)
- "Harman bitti oğul, dönmeyecek misin?" sözünü çevreleyen tırnak işareti (" ")
- "Yarın da fazla mesai var, Hasan." cümlesindeki virgül (,)

5b

c) Aşağıdaki cümleler metinden hareketle yazılmış, ancak her birinde **bir** yazım yanlışı vardır. Yanlışı bulup doğrusunu yazınız ve ilgili kuralı belirtiniz.

1. Babası "Dönmeyecekmisin?" diye soruyordu.
2. Hasan öyle yorulmuştuki yokuşu zor çıktı.
3. Hasan kendini kalabalığın içinde yalnız hiss etti.
4. Mektup hala cebinde duruyordu.

5c

Bitirdin mi? Kodu okut, sayfaların fotoğrafını yükle.

Yazın metne çevrilir; kontrol edip puanlatırsın. Her soru MEB ölçütleriyle tek tek puanlanır, eksik kalan kısmı ve tam puanlık cevabı görürsün. Her dersten bir 1. yazılı provası ücretsiz.

digikamp.com/ortak-yazili/12-sinif-edebiyat/prova/12-sinif-edebiyat-1-yazili

Bu prova MEB ODSGM'nin yayımladığı konu-soru dağılımına göre hazırlanmıştır; resmî sınav sorusu değildir. Çoğaltılabilir, sınıfta ücretsiz kullanılabilir. DigiKamp · digikamp.com